

**"Dorosłość to etap życia, w którym osiąga się samodzielność
i podejmuje ważne decyzje."**

DOROSŁOŚĆ I CO DALEJ?

Poradnik dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo – wychowawczych i innych placówek objętych odrębnymi przepisami.



Kościerzyna 2026

WSTĘP

Jeśli jesteś usamodzielniającym się wychowankiem albo osobą, która wspiera proces usamodzielnienia, zamieszczone w niniejszej publikacji informacje będą pomocne w podejmowanych działaniach.

Niniejszy poradnik jest adresowany do wychowanków: rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych zwaną pieczą zastępczą oraz wychowanków (domów pomocy społecznej, domów dla matek z małoletnimi dziećmi, schronisk dla nieletnich, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapeutycznych) zwanych dalej – „inne placówki”, którzy przebywając całodobowo w pieczy zastępczej lub innych placówkach osiągają pełnoletność i będą podlegać procesowi usamodzielnienia. Poradnik również skierowany jest do opiekunów wychowanków. Zawiera on podstawowe informacje dotyczące przebiegu procesu usamodzielnienia.

Omawia procedurę usamodzielnienia, wskazuje komu i w jakim zakresie przysługuje pomoc, jakie są jej rodzaje. Przedstawia sposób przygotowania indywidualnego programu usamodzielnienia, rolę opiekuna usamodzielnienia oraz zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie.



1. PODSTAWOWE AKTY PRAWNE

Problematyka usamodzielnienia wychowanków, którzy osiągnęli pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej lub innej placówce uregulowana jest w:

- a) Ustawie z dnia 9 czerwca 2011r, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- b) Ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r.;
- c) Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki i zagospodarowanie.

SŁOWNICZEK:

➤ **OSOBA usamodzielniana:**

To osoba pełnoletnia, która opuszcza pieczę zastępczą (rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą itp.), lub inną placówkę w myśl ustawy o pomocy społecznej, przygotowuje się do samodzielnego życia. Jest to proces, określany jako **USAMODZIELNIENIE**, który może trwać kilka lat i wiąże się ze wsparciem materialnym oraz pomocy w znalezieniu mieszkania, pracy czy kontynuowaniu nauki oraz czasowe zamieszkania w mieszkaniu treningowym.

Proces usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Akt ten zawiera wszystkie niezbędne informacje o formalnym rozpoczęciu usamodzielnienia, warunkach jego realizacji, niezbędnych dokumentach oraz form wsparcia, które może otrzymać wychowanek po opuszczeniu pieczy zastępczej. Podobnie wygląda proces usamodzielnienia wychowanków opuszczających inne placówki socjoterapeutyczne czy wychowawcze. Tu zasady udzielenia wsparcia są uregulowane w ustawie z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W procesie usamodzielnienia uczestniczą:

- pełnoletni wychowanek/osoba usamodzielniana,
- rodzina zastępcza lub wychowawca placówki,
- opiekun usamodzielnienia,
- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie,
- inne osoby (asystent rodziny, pracownik socjalny GOPS/CUS, doradca zawodowy, pedagog).

➤ **PEŁNOLETNI WYCHOWANEK z pieczy zastępczej:**

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, objęcie dziecka jedną z form opieki zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności.

➤ **PEŁNOLETNI WYCHOWANEK innej placówki:**

Zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej pełnoletnia osoba opuszczająca domy pomocy społecznej, domy dla matek z małoletnimi dziećmi, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapeutyczne zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną, w przypadku gdy skierowanie na pobyt całodobowy do wymienionych placówek nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu.

Pomoc w usamodzielnieniu osobie opuszczającej inną placówkę, o której mowa wyżej przysługuje osobie usamodzielnianej opuszczającej dom pomocy społecznej, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy albo specjalny ośrodek wychowawczy, w przypadku, gdy osoba ta jest zdolna do samodzielnej egzystencji.

Status osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub innej placówce

Po uzyskaniu pełnoletności wychowanek nie podlega już pieczy zastępczej ani władzy rodzicielskiej w rozumieniu przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w tym momencie

przestają obowiązywać uprawnienia i obowiązki jakie wiązały go z dotychczasową formą pieczy.

Za zgodą rodzica zastępczego, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej pełnoletni wychowanek może pozostać w pieczy zastępczej na czas kontynuowania nauki (jednak nie dłużej jak do 25. roku życia). Taką decyzję należy wcześniej uzgodnić z dotychczasowymi opiekunami lub dyrektorem placówki. Dobrym zwyczajem jest zawarcie kontraktu, w którym zapisane zostaną zasady i warunki dalszego pobytu wychowanka w pieczy. Taki kontrakt powinien zawierać kwestie zachowania w stosunku do innych podopiecznych, obowiązującą ciszę nocną, godziny powrotu do miejsca zamieszkania, sposobu korzystania i dbania o porządek w pomieszczeniach itd.

Pełnoletni wychowanek w porozumieniu z rodziną zastępczą musi zdecydować czy rodzina zastępcza będzie pobierać pomoc pieniężną do czasu ukończenia przez niego nauki czy po spełnieniu warunków dotyczących usamodzielnienia otrzyma pomoc na kontynuowanie nauki. Jeżeli wychowanek po osiągnięciu pełnoletności pozostaje w placówce opiekuńczo-wychowawczej w dalszym ciągu pozostaje na prawach dziecka w placówce. Pobyt w placówce jest obwarowany przyjęciem przez wychowanka kontraktu zawierającego warunki pobytu pełnoletniej osoby. Pobyt w placówce wyklucza jednocześnie przyznanie wychownikowi pomocy na kontynuowanie nauki.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osoba usamodzielniająca się może skorzystać z pobytu w mieszkaniu treningowym. Mieszkanie przeznaczone jest dla osób usamodzielnianych w tym z niepełnosprawnościami z terenu powiatu kościerskiego, które potrzebują wsparcia ze względu na trudną sytuację życiową.

Mieszkanie treningowe przygotowuje osoby tam przebywające, pod opieką pracownika socjalnego, do prowadzenia niezależnego życia poprzez zapewnienie warunków samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

➤ **PROCEDURA USAMODZIELNIENIA**

Procedura to innymi słowy sprawdzona metoda, sposób postępowania. Określa etapy działania uczestników procesu usamodzielniania. Należy jednak pamiętać, iż procedura to jedynie narzędzie, dzięki któremu osoba usamodzielniana zwiększa swoje szanse na dojrzałe wkroczenie w dorosłość.

Opiekun usamodzielnienia

Osoba usamodzielniana na rok przed pełnoletnością (wychowankowie pieczy) oraz na co najmniej dwa miesiące (wychowankowie innej placówki) przed osiągnięciem przez nią pełnoletności zobowiązana jest wskazać opiekuna usamodzielnienia poprzez podanie jego danych osobowych takich jak imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, adres kontaktowy oraz przedłożenie **pisemnej zgody na bycie opiekunem usamodzielnienia**.

Opiekunem usamodzielnienia może być rodzic zastępczy, wychowawca, koordynator pieczy zastępczej, krewny, starsze rodzeństwo, pracownik socjalny, nauczyciel lub inna osoba wskazana przez wychowanka. Opiekunem powinna być osoba, którą wychowanek zna, ma do niej zaufanie, dobry kontakt, na którą może liczyć w trudnych momentach, która zna przeszłość wychowanka, zależy jej na jego przyszłości i nie zostawi go bez wsparcia. Nie może być osobą przypadkową. Powinna to być osoba odpowiedzialna, dająca rękojmię należytego wykonania powierzonych jej zadań. Wybór opiekuna usamodzielnienia jest warunkiem koniecznym by otrzymać wsparcie. Wraz za zgodą opiekuna usamodzielnienia potrzebne jest jego pisemne wskazania i dostarczenie dokumentu potwierdzającego wybór do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie najpóźniej do dnia 17 urodzin wychowanka. **Ta czynność rozpoczyna oficjalny proces usamodzielnienia.**

Wybór opiekuna usamodzielnienia musi zostać zaakceptowany przez dyrektora/kierownika PCPR.

Opiekun usamodzielnienia to osoba, która budzi zaufanie, zna możliwości wychowanka, jest dla niego autorytetem, ma wiedzę i kompetencje.

Obowiązki opiekuna usamodzielnienia

Opiekun usamodzielnienia zobowiązany jest do realizacji następujących zadań:

- zapoznania się z dokumentacją i drogą życiową usamodzielnianego wychowanka,
- wspólnie z wychowankiem przygotowuje indywidualny program usamodzielnienia,
- opiniuje wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy na zagospodarowanie,
- razem z wychowankiem modyfikuje program usamodzielnienia, jeżeli jest taka potrzeba,
- wspiera wychowanka w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia,
- współpracuje z rodziną naturalną, szkołą, gminą, powiatem.



Co to indywidualny program usamodzielnienia (IPU)?

IPU jest narzędziem wsparcia wychowanków pieczy zastępczej. To spisane postanowienia, terminy zgłoszenia się po pomoc, to informacja o usługach prawnych i pomocy pracowników ds. usamodzielnienia. Bez względu na to czy wychowanek opuszcza pieczę zastępczą po ukończeniu 18 roku życia czy zdecyduje się pozostać plan działania na przyszłość w formie IPU musi być przygotowany. Sporządzenie indywidualnego programu usamodzielnienia wymaga wyobraźni, szerszego spojrzenia w przyszłość okiem osoby dorosłej, która potrafi ocenić realnie założenia oraz możliwości danego wychowanka – taką osobą jest opiekun usamodzielnienia.

Indywidualny program usamodzielnienia osoba usamodzielniana przygotowuje we współpracy z opiekunem usamodzielnienia i przedkłada do zatwierdzenia kierownikowi PCPR w powiecie, w którym wychowanek mieszkał przed umieszczeniem w pieczy zastępczej lub właściwego kierownika PCPR według ostatniego miejsca zamieszkania osoby usamodzielnianej przed umieszczeniem w innej placówce.

IPU jest rodzajem kontraktu socjalnego z osobą usamodzielnianą, będący podstawą do przyznania świadczeń pieniężnych. Zawiera plany na przyszłość, formy i terminy uzyskania:

- pomocy finansowej w kontynuacji nauki,
- pomocy finansowej na usamodzielnienie i pomocy na zagospodarowanie,
- wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami osoby usamodzielnianej (szkoła, studia, kursy, szkolenia),
- uzyskania kwalifikacji zawodowych,
- ustalenia miejsca zamieszkania po opuszczeniu pieczy zastępczej lub innej placówki,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- ewentualnego zamieszkania w mieszkaniu treningowym,
- ustalenia uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego,
- pomocy w podjęciu zatrudnienia,
- zakresu współdziałania i wspierania wychowanka przez opiekuna usamodzielnienia w kontaktach z rodziną naturalną i środowiskiem.

Program usamodzielnienia jest zapisem elastycznym, który można modyfikować w przypadku zmiany sytuacji życiowej wychowanka. Zmiany w programie muszą być uzgodnione z opiekunem usamodzielnienia, zawierać jego akceptację oraz zgodę kierownika PCPR.

Indywidualny program usamodzielnienia jest podstawą do przyznania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie z datą podpisania go przez wychowanka, opiekuna usamodzielnienia i kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego do przyznania świadczenia.

Niewywiązywanie się z przyjętych obowiązków przez osobę usamodzielnianą może spowodować odmowę lub zawieszenie wypłacania świadczeń pieniężnych.

➤ RODZAJE POMOCY NA USAMODZIELNIENIE

Pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie obejmuje:

- pomoc finansową na usamodzielnienie,
- pomoc finansową na kontynuowanie nauki,
- pomoc na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- pobyt w mieszkaniu treningowym,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.

Wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie oraz o udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych lub w uzyskaniu zatrudnienia należy składać do starosty powiatu właściwego ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej po opuszczeniu pieczy zastępczej lub innej placówki.

✚ Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki

Pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki przyznaje się, jeżeli wychowanek uczy się w szkole, w uczelni, zakładzie kształcenia nauczycieli, na kursach u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego, zgodnie z indywidualnym programem usamodzielnienia.

Pomoc na kontynuowanie nauki jest przyznawana na czas nauki do czasu jej ukończenia, nie dłużej niż do ukończenia przez wychowanka 25 roku życia. **Jest przyznawana na czas trwania roku szkolnego lub akademickiego.**

Jeżeli osoba po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej została w tym samym roku kalendarzowym przyjęta na studia wyższe bądź po ukończeniu studiów pierwszego stopnia została przyjęta w tym samym roku kalendarzowym na studia drugiego stopnia pomoc na kontynuowanie nauki przysługuje za miesiąc wrzesień.

Osoba usamodzielniana otrzymująca pomoc na kontynuowanie nauki w Indywidualnym Programie Usamodzielnienia określa częstotliwość i formę udokumentowania kontynuacji nauki.

Jeżeli pełnoletni wychowanek uczy się w szkole zapewniającej bezpłatne utrzymanie i naukę lub trzykrotnie zmienił szkołę czy kierunek kształcenia na tym samym poziomie bez uzasadnionego powodu lub został umieszczony w zakładzie karnym, pomoc na kontynuowanie nauki nie przysługuje (zaprzestaje się jej wypłacania).

Jeżeli osoba usamodzielniana nie realizuje indywidualnego programu usamodzielnienia pomoc można zawiesić z urzędu lub na wniosek osoby usamodzielnianej.

✚ Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie przysługuje wychowankowi pieczy zastępczej lub innej placówki, który jednocześnie spełnia warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub ustawie o pomocy społecznej.

Podstawowe warunki to:

- osiągnięcie przez wychowanka pełnoletności w pieczy zastępczej lub innej placówce, w której został umieszczony na podstawie orzeczenia sądu,
- okresy pobytu w zależności od formy pieczy zastępczej (rodzinie spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej i placówce opiekuńczo- wychowawczej) lub innej placówce od 1 roku do 2 lat, od 2 do 3 lat i powyżej,

- wskazanie opiekuna usamodzielnienia,
- przedłożenie indywidualnego programu usamodzielnienia zatwierdzonego przez kierownika PCPR,
- zobowiązanie się na piśmie do realizacji tego programu,
- złożenie pisemnego wniosku o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki i pomocy na usamodzielnienie do starosty właściwego ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej lub skierowaniem do placówki.

Okres pobytu w rodzinie zastępczej liczony jest do momentu osiągnięcia pełnoletności. W sytuacji, kiedy osoba pełnoletnia pozostanie w pieczy zastępczej, okres ten również podlega wliczeniu do okresu pobytu.

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie jest świadczeniem jednorazowym, wypłacanym po zakończeniu nauki (w szczególnie uzasadnionych wypadkach może być wypłacana w okresie kontynuowania nauki) w całości lub ratach, nie później niż do ukończenia 26 roku życia.

Kwoty pomocy pieniężnej na usamodzielnienie są zależne od formy pieczy (wychowanek opuszczający rodzinę spokrewnioną, rodzinę niezawodową, rodzinę zawodową, rodzinny dom dziecka czy placówkę opiekuńczo-wychowawczą) lub od sytuacji czy wychowanek jest osobą niepełnosprawną w znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz od okresu pobytu w pieczy zastępczej, który dzieli się na:

- poniżej 2 lat, ale nie krócej niż przez 1 rok,
- od 2 do 3 lat,
- co najmniej 3 lata,
- powyżej 3 lat.

Warunkiem przyznania świadczenia finansowego na usamodzielnienie jest pisemna deklaracja usamodzielnianego wychowanka wraz z opinią opiekuna usamodzielnienia, że pomoc będzie przeznaczona na zaspokojenie ważnej życiowo potrzeby osoby usamodzielnianej, w tym na:

- podniesienie kwalifikacji zawodowych, wydatki związane z nauką (kursy, szkolenia)
- stworzenie warunków do działalności zawodowej,
- polepszenie warunków mieszkaniowych.



Pomoc na zagospodarowanie

O przyznanie pomocy na zagospodarowanie osoba usamodzielniana powinna ubiegać w powiecie, w którym zamierza osiedlić się po opuszczeniu pieczy zastępczej lub innej placówki. Wartość pomocy na zagospodarowanie zależna jest od sytuacji zdrowotnej osoby usamodzielnianej. Pomoc na zagospodarowanie przeznacza się w szczególności na zakup:

- niezbędnych urządzeń domowych,
- pomocy naukowych (książki, komputer),
- sprzętu rehabilitacyjnego,
- sprzętu do podjęcia zatrudnienia,
- materiałów do przeprowadzenia remontu mieszkania.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana w formie decyzji administracyjnej.

Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych

Osobom pełnoletnim opuszczającym pieczę zastępczą udziela się również pomocy niematerialnej w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz pomocy w podjęciu zatrudnienia. Pomocy tej udziela starosta powiatu, na terenie którego osiedliła się osoba usamodzielniana.

WAŻNE!!!

Powiat Kościerski dysponuje mieszkaniem treningowym na 6 miejsc dla pełnoletnich wychowanków usamodzielniających się, opuszczających pieczę zastępczą i/lub inne placówki.

Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia

Ten rodzaj pomocy polega na wspieraniu wychowanka w zdobyciu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu odpowiedniego wykształcenia zgodnie z możliwościami i dążeniami ujętego w planie kontynuowania nauki.

To także zachęcanie do udziału w szkoleniach aktywizujących, grupach wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków.

➤ **ODMOWA UDZIELENIA POMOCY**

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o pomocy społecznej oraz rozporządzenie ws. udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie wskazują sytuacje, w których starosta może odmówić przyznania pomocy.

Pomocy finansowej na usamodzielnienie **można odmówić** w przypadku, gdy istnieje przypuszczenie, że pomoc będzie wykorzystana niezgodnie z celem na jaki została przyznana: uzależnienie od alkoholu, narkotyków, prostytutka itp. Inne powody to:

- wychowanek przed osiągnięciem pełnoletności samowolnie opuścił pieczę zastępczą,
- porzucił naukę w szkole umożliwiającą zdobycie zawodu i nie podejmuje zatrudnienia,
- porzucił pracę bez powodu i uchyla się od ponownego zatrudnienia,
- został skazany prawomocnym wyrokiem sądowym za umyślnie popełnione przestępstwo.

Starosta może odmówić przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w wyżej wymienionych sytuacjach. Wydanie decyzji administracyjnej o odmowie przyznania świadczenia poprzedza dokładna analiza sytuacji wychowanka na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego lub monitoringu i konsultacji z opiekunem usamodzielnienia.

Wychowanek ma prawo odwołania się od decyzji do samorządowego kolegium odwoławczego na zasadach określonych w Kodeksie Postępowania Administracyjnego.

➤ **ZAWIESZENIE UDZIELANIA POMOCY PIENIĘŻNEJ**

Zawieszenie pomocy może nastąpić w przypadku:

1. Wystąpienia szczególnych okoliczności związanych z tokiem nauki, stanem zdrowia, zdarzeniem losowym.
2. Wystąpiła przerwa w kontynuowaniu nauki w okresie między ukończeniem szkoły niższego szczebla, a rozpoczęciem nauki w szkole wyższego szczebla.
3. Wychowanek marnotrawi przyznaną pomoc
4. Wychowanek nie realizuje programu usamodzielnienia.

Decyzję administracyjną zawieszającą pomoc pieniężną wydaje się z urzędu lub na wniosek osoby usamodzielnianej.

➤ **KOMPETENCJE POWIATU**

Pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i na kontynuowanie nauki udziela starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Pomocy

w uzyskaniu warunków mieszkaniowych, zatrudnieniu i pomocy na zagospodarowanie udziela starosta miejsca osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

➤ **DOKUMENTY WYMAGANE PRZY SKŁADANIU WNIOSKU I IPU**

1. Postanowienie sądu o umieszczeniu w rodzinie zastępczej
2. Zaświadczenia o pobytach w placówkach opiekuńczo- wychowawczych lub innej placówce.
3. Oświadczenie opiekuna usamodzielnienia (zgoda)
4. Indywidualny program usamodzielnienia wraz z pisemnym zobowiązaniem wychowanka do realizacji programu usamodzielnienia.
5. Wniosek wychowanka o przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie.
6. Poświadczenie zameldowania (pobytu przed umieszczeniem w pieczy zastępczej lub innej placówki).
7. Decyzja o przyznaniu renty rodzinnej, dokumentów poświadczających otrzymywanie świadczeń alimentacyjnych oraz inne zaświadczenia i oświadczenia uprawniające do korzystania z pomocy.
8. Zaświadczenie ze szkoły potwierdzające kontynuowanie nauki.

Po zakończeniu realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia i kierownikiem powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie dokonują oceny końcowej procesu usamodzielnienia.

Życzę wam Drodzy wychowankowie, pomyślnych decyzji i powodzenia na nowej drodze KU DOROSŁOŚCI.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie



Kontakt: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie

ul. I. Krasickiego 4

83-400 Kościerzyna

Tel. 58 686 50 05 w. 36

e-mail: sekretariat@pcprkoscierzyna.pl

www.sekretariat@pcprkoscierzyna.pl